

## آغاز عملیات

آغاز عملیات احداث خط لوله گاز ایران- ارمنستان در نزدیکی شهر آگاراک دروازه‌های جنوبی ارمنستان از دیرباز انتظار می‌رفت و از برخی لحاظ تاریخی بود. همزمان با کف زندهای میهمانان بلندپایه و حضار کارگر جوشکار عملیات جوشکاری دو لوله با قطر ۷۰۰ میلیمتری را آغاز نمود.

بدور از هرگونه اغراقی می‌توان چنین اذعان داشت زیرا طبق توافقات بدست آمده به موجب مذاکراتی که بیش از ده سال بطول انجامید، در تاریخ ۳۰ نوامبر در واقع عملیات ساختمانی خط لوله گاز ایران-ارمنستان آغاز شد. و اما پس از چند ساعتی خط دوم هوایی انتقال برق فشار قوی ارمنستان-ایران "آگاراک-شینوهایر" مورد بهره‌برداری قرار گرفت. مراسم تشریفاتی بمناسبت این رویداد مهم در سطح مقامات بلندپایه برگزار شد؛ آقایان آندرانیک مارکاریان نخست وزیر ارمنستان، آرمن موسیسیان و حبیب‌الله بی‌طرف وزیر نیروی کشورمان و ایران، آرتاشس تومانیان رئیس کمیسیون همکاریهای اقتصادی ارمنستان-ایران، علیرضا حقیقیان سفیر جمهوری اسلامی ایران در جمهوری ارمنستان طی این مراسم حضور داشتند. آرمن موسیسیان وزیر انرژی ارمنستان طی اظهارات خود مناسبت روز را احتمالاً بسیار دقیق‌تر ارائه نمود مبنی بر اینکه: "همزمان با پایه‌گذاری یک پروژه عظیم، برنامه عظیمی در عرصه انرژی را نیز به پایان می‌رسانیم".

و اما نخست وزیر آندرانیک مارکاریان این رویداد را با اشاراتی همه‌جانبه ارزیابی نمود: "همواره تاریخ ۳۰ نوامبر در خاطر همه ما و در تاریخ ما باقی خواهد ماند. عملیات ساختمانی این خط لوله گاز نه تنها دارای اهمیت اقتصادی برای کشور ما است، نه تنها مسایل امنیتی را در عرصه انرژی حل می‌کند، بلکه پایه و اساسی برای برخی تغییرات در منطقه محسوب می‌شود. این امر همچنین مسأله امنیت کشورمان است. و اکنون به واسطه کشور همسایه‌امان ایران قادریم این کار احداث خط لوله گاز را که به موجب تلاشهای بسیار و مذاکرات سیاسی و اقتصادی طی ۱۳ سال گذشته به ثمر رسیده، به مرحله اجرا درآوریم.

هنگامی که روبرت کوچاریان به ایران سفر کرد و اما در سال جاری آقای خاتمی رئیس جمهوری اسلامی ایران به کشور ما سفر کرد، نقطه پایان ماراتن مربوط به خط لوله گاز گذاشته شد. یعنی حکم سیاسی اتخاذ شد و این پایه و اساس اقتصادی، برنامه‌ای و مذاکراتی که طی سالهای گذشته ایجاد کرده بودیم به واسطه قراردادهای منعقد شده و رویداد امروز شکل نهایی به خود گرفت".

## خط لوله گاز ایران- ارمنستان

صنایع در حال توسعه ارمنستان به گاز زیاد نیاز خواهد داشت: واردات گاز از ایران به حل این مسأله کمک خواهد کرد.

در مورد خط لوله گاز ایران- ارمنستان زیاد صحبت کرده‌اند و امروز آن واقعیت می‌شود. دیروز در سیونیک با شرکت آقای آندرانیک مارکاریان نخست وزیر ارمنستان مراسم آغاز احداث خط لوله گاز صورت گرفت. همزمان با آغاز این طرح یک رویداد مهم دیگر نیز ثبت شد: راه‌اندازی دومین خط انتقال برق "ایران- ارمنستان". هیئت ایرانی به سرپرستی آقای حبیب‌الله بیطرف وزیر انرژی نیز وارد سیونیک شده است.

آقای آندرانیک مارکاریان طی سخنرانی در مراسم گفته است که احداث خط لوله گاز امکان ایجاد اشتغال جدید در استان سیونیک خواهد داد "که پشتیبانی ارمنستان و قره باغ کوهستانی می‌باشد". وی همچنین تأکید کرد که "خط لوله گاز برای ارمنستان و ایران نه تنها اهمیت اقتصادی دارد، بلکه پایه تغییرات مشخصی هم در منطقه خواهد بود".

مقاطع کار احداث اولین بخش خط لوله گاز از شهر مغری هم‌مرز با ایران تا شهر کاجاران با طول ۴۱ کیلومتر شرکت ایرانی "صانیر" می‌باشد. تا مرز ارمنستان خط لوله گاز از سوی طرف ایرانی تأمین مالی خواهد شد. هزینه کارها در خاک ایران ۳۰ میلیون دلار خواهد بود. هزینه دومین مرحله امور ساختمانی در خاک ارمنستان ۹۰ میلیون دلار خواهد بود. بدین ترتیب قیمت کلی طرح حدود ۱۲۰ میلیون دلار خواهد بود. طول خط لوله گاز ۱۴۱ کیلومتر می‌باشد، ۴۱ کیلومتر آن در خاک ارمنستان و ۱۰۰ کیلومتر در خاک ایران خواهد بود. قیمت گاز ارسال شونده از طریق این مسیر نیز هماهنگ شده است: ۸۴ دلار برای ۱۰۰۰ متر مکعب.

قرارداد اصلی پیرامون احداث خط لوله گاز "ایران- ارمنستان" در ماه می سال جاری طی سفر رسمی آقای محمد خاتمی رئیس جمهور ایران به ارمنستان امضا شده بود. خط لوله گاز تا ۱ ژانویه سال ۲۰۰۷ باید تحویل شود. ایران طی ۲۰ سال ۳۶ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی به ارمنستان ارسال خواهد کرد و در مقابل برق دریافت خواهد کرد.

در سال ۲۰۰۷ از طریق گرجستان ۱,۹ میلیارد متر مکعب و از ایران ۱ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی وارد ارمنستان خواهد شد. در آن زمان حجم کلی گاز سه برابر بیشتر از توانایی مصرف کنونی کشورمان خواهد بود. اگر رشد پتانسیل صنعتی ارمنستان که اخیراً مشاهده می‌شود، را در نظر بگیریم، در آن زمان واقعاً به گاز زیادی نیاز خواهیم داشت.

آ. موسیسیان حین گفتگو با خبرنگاران همچنین اظهار داشت که در حال حاضر حین مذاکرات با ۷ سازمان از ۵ کشور پیشنهاد های مختلفی در رابطه با احداث خط لوله دیگری به طول حدود ۱۹۷ کیلومتر در مسیر کاجاران-سیسیان-جرموک-آارات مطرح شده است (بمنظور بهره‌برداری از خط لوله گاز ایران-ارمنستان با ظرفیت قید شده در طرح). خط دوم انتقال برق فشار قوی ارمنستان-ایران که روز گذشته در شینوهایر به بهره‌برداری رسید (با ظرفیت ۲۲۰ کیلوولت و همچنین با امکان جریان متقابل ۲۰۰ مگاوات) از لحاظ تأمین مالی پروژه اصلی خط لوله گاز و اجرای طرح گاز-برق بی‌نهایت اهمیت می‌یابد. ۸,۴ میلیون دلار لازم برای احداث آن را نیز طرف ایرانی اختصاص داده و ارمنستان این وام را با برق بازپرداخت خواهد نمود.

هایوتس آشخار ۱۱/۰۹/۸۳

## همکاری ارمنی - ایرانی در زمینه انرژی فعالیت آتی همکاری را تشویق خواهد نمود

آقای روبرت کوچاریان رئیس جمهور ارمنستان هیئتی به سرپرستی آقای حبیب الله بیطرف وزیر انرژی جمهوری اسلامی ایران را بحضور پذیرفته است. سفر هیئت به ارمنستان مربوط به آغاز احداث بخش ارمنی خط لوله گاز ایران-ارمنستان، آغاز بهره‌برداری دومین خط انتقال برق فشار قوی آگاراک-شینوهایر و انعقاد قرارداد پیرامون سومین خط انتقال برق می‌باشد.

بگفته رئیس جمهور، آغاز احداث خط لوله گاز و احداث خط انتقال برق فشار قوی آغاز بزرگ روابط تجاری ارمنی-ایرانی را نشان می‌دهد و پایه جدی برای بررسی دیگر طرح های دورنمایی را می‌دهد. رئیس جمهور خاطرنشان کرد: "ما صادقانه به تحکیم حداکثر روابط دوجانبه علاقمند هستیم. زندگی نشان داده است که همکاری ارمنی-ایرانی در زمینه انرژی مانند قطار فعالیت مناسبات ما را به دنبال خود می‌کشد. ما آماده هستیم هر کار ممکن را برای ادامه آهنگ کنونی همکاری را انجام بدهیم."

رئیس هیئت ایرانی اطلاع داد که طی ۲,۵ ماه آینده احداث بخش ایرانی خط لوله گاز شروع خواهد شد و ایران قصد دارد از طریق احداث سومین خط انتقال برق فشار قوی حجم جریانات متقابل برق با ارمنستان را تا ۱۰۰۰ مگاوات برساند. همکاری شروع شده با ارمنستان در زمینه نیروگاه های آبی، انرژی آلترناتیو نیز در مرکز توجه طرف ایرانی می‌باشد: بویژه در زمینه دریافت انرژی بادی نسبت به ۵- مین بلوک نیروگاه حرارتی هرازدان علاقمندی وجود دارد.

طی بررسی طرفین مسائل مربوط به احداث تونل کاجاران، واردات سوخت از ایران به ارمنستان، امکانات بکارگیری تجهیزات تولید ایران برای احداث نیروگاه ها در ارمنستان را نیز مطرح نموده‌اند.

رسوبلیکا آرمینیا ۱۳/۰۹/۸۳

نخست وزیر در ضمن اظهار داشت که یقین دارد همکاری های ارمنستان-ایران در عرصه انرژی طی سال های ۲۰۰۶-۲۰۰۵ تأکیدیاتی جدید یافته و نمایندگان کشورهای ما در مغری اقدام به بررسی مسایل آغاز عملیات ساختمانی دو نیروگاه آبی برق بر روی رود ارس خواهند نمود. علاوه بر خط دوم انتقال برق فشار قوی ارمنستان-ایران که روز گذشته افتتاح شد، احداث سومین زیرساختار محوری از این نوع پیش بینی می‌شود که امروز در ایروان آقایان آ. موسیسیان و ح. بی طرف به مذاکرات خود پیرامون آن ادامه داده و طی یادداشت تفاهمی که امضاء خواهد شد، توافقات خود را به ثبت خواهند رساند. برنامه های دیگری نیز وجود دارند، اما نخست وزیر فعلاً تمایل نداشت به جزئیات آنها بپردازد.

بنا به ارزیابی آ. مارکاریان ارمنستان به واسطه ایران دارای دوست و همکاری واقعی است. این ملاحظات نخست وزیر نیز به همان میزان مهم بود که به واسطه احداث خط لوله گاز و بهره‌برداری آن در سال ۲۰۰۷ استان سیونیک از لحاظ اقتصادی تا حدی تقویت خواهد شد، این خطه "پشتیبانی هم ارمنستان هم آرتساخ است. و هر قدر قوی تر باشد به همان میزان هم ارمنستان هم آرتساخ قوی خواهند بود."

و اما کمی بعد آندرانیک مارکاریان حین مصاحبه کوتاه با خبرنگاران یک بار دیگر بر اهمیت اقتصادی، انرژی و سیاسی خط لوله گازی که در دست احداث است تأکید ورزیده و یادآور وضعیتی شد که چند ماه قبل به دلیل وخامت روابط روسیه-گرجستان و در پی آن بسته شدن گذرگاه مرزی ایجاد شده بود. "اگر چنین روندهایی باز هم در قفقاز جنوبی جریان یابند و این بار در رابطه با خط لوله گاز، طبیعتاً در چنین وضعیتی خط لوله گاز ایران-ارمنستان در حکم تضمینی برای توسعه و امنیت کشورمان خواهد بود."

آ. موسیسیان وزیر انرژی ضمن اشاره به خط لوله گازی که در دست احداث است خصوصاً اظهار داشت: "این امر اهمیت استثنایی برای ارتقاء سطح امنیت و استقلال عرصه انرژی ارمنستان دارد. این یک برنامه جامع است که هم واردات گاز از ایران به ارمنستان و هم در مقابل ارسال برق به ایران را شامل می‌شود (خط لوله گاز در خاک ایران به طول ۱۰۰ کیلومتر و در خاک ما به طول ۴۰ کیلومتر خواهد بود که ارمنستان در قبال اعتبار ۳۰ میلیون دلاری اختصاصی از سوی طرف ایرانی برای احداث آن اقدام به "فروش" برق به میزان آن مبلغ خواهد نمود، پیمانکار عملیات ساختمانی شرکت "صانیر" ایرانی است-توضیحات خبرنگار).

پیش بینی می‌شود خط لوله گاز از ۱ ژانویه ۲۰۰۷ مورد بهره‌برداری قرار گیرد در اوایل خط لوله مزبور این امکان را فراهم خواهد آورد تا سالانه ۱,۱ میلیارد مترمکعب گاز وارد ارمنستان و معادل آن برق به ایران ارسال شود. واردات گاز طی چند سال (طبق برنامه از سال ۲۰۱۹) به سالانه ۲,۳ میلیارد مترمکعب خواهد رسید. این برنامه با توجه به اهمیت استثنایی آن همواره تحت نظارت هر روز آقایان روبرت کوچاریان رئیس جمهور ارمنستان و سید محمد خاتمی رئیس جمهوری اسلامی ایران بوده است."